



DOSSIER

POBLENOU AGRÍCOLA
I PREINDUSTRIAL

La Granota Un hostel al camí Antic de València

Andreu Blanch

L'any 1714, finalitzada la Guerra de Successió, els territoris del litoral de llevant eren ocupats principalment per llacunes i espais agrícoles i ramaders. D'aquest paisatge eminentment rural, oblidat per anys d'història i tones de ciment, en queden encara algunes pistes que podem anar resseguint sobre el territori. Sovint, podem recórrer algun passatge que segueix el traçat de l'antic parcel·lari rural, evocar algun dels topònims que recorden aquest passat no tan llunyà o submergir-nos entre antics documents dels arxius que ens expliquen històries d'aquell paisatge ja desaparegut.

D'aquests documents preservats que han arribat fins als nostres dies, Eduard Milan, de l'associació Apropa't, va localitzar i transcriure unes pàgines de gran interès per reconstruir la història i el paisatge del Poblenou preindustrial.

Amb el títol *Autos de petición de bonificación de obras hecha por José Perera y Massana en la torre de la Granota de Sant Martí de Provençals*, es troba a l'Arxiu de la Corona d'Aragó el document d'un procediment jurídic que dura dos anys (del 1715 al 1717) i a través del qual podem seguir l'actuació del senyor Josep Perera i Massana, llogater de la casa de La Granota, que va reclamar la recuperació dels diners que havia invertit en la reconstrucció de la casa esmentada, que va ser destruïda durant el setge de la ciutat.

La casa de La Granota estava situada al peu de la Via Marina, camí principal de sortida de Barcelona cap al Maresme,

que abans de finalitzar el segle XVIII es va convertir, adaptant el traçat a la carretera reial a França, en l'actual carrer de Pere IV. Si encara es mantingués en peu, avui dia la podríem contemplar al carrer de Pere IV gairebé tocant al carrer de la Llacuna. Aquesta edificació, lligada a l'explotació agrícola d'aquell territori rural, es va fer també famosa perquè feia funcions d'hostal, per raó de la seva ubicació en una de les principals vies d'accés a la ciutat.

El document consta d'onze pàgines en els quals es recull tot el procés jurídic a través dels seus diferents actors. En aquest expedient podem constatar el caràcter d'aquell paisatge del pla de Barcelona dedicat gairebé totalment a l'activitat agrària, allà on els terrenys i el mar ho permetien. Des del punt de vista històric també ens aporta informació sobre la situació que es va viure després d'una guerra que va fer canviar dràsticament les relacions de poder a la ciutat de Barcelona i a tants altres indrets dels Països Catalans.

El senyor Josep Perera va iniciar els tràmits per recuperar els diners que havia invertit en la reparació de la casa de La Granota emparant-se en el decret del 10 d'octubre de 1714 (dictat un mes després de la caiguda de la ciutat), segons el qual l'intendent borbònic Josep Patiño donava permís als arrendataris o parcers per arreglar les edificacions malmeses pel conflicte (Guerra de Successió), amb la promesa que es podrien descomptar l'import de les obres de

l'arrendament que haguessin de pagar. L'objectiu inicial d'aquest decret era recuperar ràpidament l'activitat agrària del pla de Barcelona després de tant de temps de setge i inactivitat productiva. Després d'un conflicte militar tan llarg, les necessitats recaptatòries dels estats sempre es multipliquen.

Cal remarcar que, en el moment de fer la sol·licitud, el senyor Perera només era el llogater, però abans havia estat el propietari. Aquest canvi es deu a les expropiacions massives que es van dur a terme un cop finalitzat el conflicte. No obstant això, i tal com expressa el mateix senyor Perera, la intenció de reconstruir la casa de La Granota era la de poder allotjar en condicions els parcers que treballaven les terres de la contrada.

Però els comptes no es van aclarir fins al 1717. Després d'una inspecció de les obres realitzades i d'haver fet un inventari per calcular-ne el cost, el superintendent Joseph Pedrajas Cavallero va ordenar que es descomptés de l'arrendament que pagava el senyor Perera l'import de les obres que havia realitzat per a la reconstrucció de la casa de La Granota. ●

Extracte del document jurídic on es menciona clarament el topònim de la Granota.

SIGNATURA: ACA, REAL PATRIMONIO, BGRP, PROCESSOS, 1715, NÚM. 7, L.



SECRETARIA DE GOBIERNO
DE LA REAL AUDIENCIA DE MEXICO
CIENTOS Y OCHENTA Y SEIS

Yo el Sr. Intendente de la Real Audiencia de Mexico
Joseph Pavon

Mi hijo Sr. Don

Joseph Pavon y Mariana quien vive en la
Ciudad de la Vera que antes del Real Reguero
no fue hija, nombrada de la Granja por
que de que aquella se fundaba en el ubi-
mo vino de su madre y fue preciso el redifi-
car aquella por la habitacion de los paucos
de dicha heredad de la Granja y por consi-
guiente en fuerza del decreto del Sr. Bra-
deno Sr. Joseph Pavon de fecha de 22 de
6 de Mayo de 1763 y de los necesarios para la dicha
reedificacion y habitacion de los paucos y
conduccion de los granos en lo que caso
cena de costos como parece de la relacion
de los gastos nombrados por V. M. de lo que
parece de la necesidad de dichos gastos y de lo
impedido en aquella cuyo relacion se
produce para que sea invertida. Por lo que
suplico que se sean bonificados dichos
gastos y mandado al Jefe de los Regueros

[Handwritten signature or scribble on the left margin]